

Posudek oponenta diplomové práce

Autorka diplomové práce: Bc. Irena Šulcová

Titul práce: *Hranice – Mez – Obzor. Pojetí existence Karla Jasperse*

FHS UK 2017

Po dlouhém zvažování všech okolností a jednotlivostí hodnocené práce jsem byl nucen formulovat svůj oponentský posudek jako odmítavý; práce po mém soudu bohužel nenaplnuje potřebné náležitosti diplomové práce na FHS UK.

Moje důvody jsou principiálně dvojí:

1. Práce postrádá věcnou strukturu, výzkumnou otázku, tezi, interpretační strategii. Byť se tato situace z části zlepšuje v druhé polovině práce, nejde o zlepšení kvalitativní a dostatečné k tomu, aby převážilo krajně neadekvátní úroveň poloviny první.

Úvodní kapitola neobsahuje žádné seznámení s tématem, s důvodem věnování se sledovanému autorovi; – otevírá jednoduše biografickým komentářem a chronologicky první etapou Jaspersova profesního života.

V této první kapitole, jakož i jinde, autorka neformuluje vlastní svébytnou interpretační či komentující pozici, nýbrž pouze přejímá stanoviska a výklady sekundární literatury, či se nereflexivně identifikuje se stanoviskem Jaspersovým.

Práce postupuje výhradně formou konspektu, jenž by měl být nanejvýš podkladem další práce, nikoliv finálním výstupem. Namísto jakkoliv synoptického pohledu na Jaspersovo stěžejní dílo (*Psychologie der Weltanschauungen*) se autorka postupně věnuje jednotlivým kapitolám knihy popořadě, nevysvětluje výběr či vynechávky, nedává možnost porozumět autorově strategii a celkovému záměru.

2. Druhou, zřejmě vážnější připomínku představuje fakt, že práce nereflexivně na to, jaký je rozdíl mezi citací, parafrází a komentářem. Bohužel dochází k tomu, že nepřijatelně velká část odevzdaného textu je nepřiznanou citací Jasperse. Nedomnívám se (a říkám to z pozice aktuálního předsedy Disciplinární komise FHS UK), že šlo o špatný záměr a o vědomý plagiát. Jde myslím o nevědomost a neznalost práce s textem. Jelikož si tím nemohu být zcela jistý, považuji u obhajoby (pokud k ní dojde) za nutné vysvětlit, jak k této situaci došlo.

Faktem však zůstává, že o veliké části práce platí, že nemám kritéria hodnocení: to, co bych hodnotil, jsou v zásadě z kontextu vytržené citace Karla Jasperse.

Příklady výše řečeného (volené námátkou, nejde o žádný ojedinělý případ).

<p>Čím se <i>Jaspers</i> zabývá rámci obrazů světa? Doslovně mu jde o pokus určit „způsoby, směřování a míst předmětnosti vůbec“. Snaží se vytvořit určitý přehled vlastní povahy, svým způsobem protiklad fenoménu psychického. Obrazy světa ukazují pouze podmínky a následky duševní existence. Stávají se vlastními elementy života až teprve uchopením silami ducha. Mohu mít před očima totiž všechny obrazy světa, mohu je myslet jako obrazy, a přece existují i bez nich. Jsou pouhými obsahy, jejich psychologický význam je potenciální. (41)</p>	<p>Sofern die Seele in der Subjekt-Objektspaltung existiert, sieht die psychologische Betrachtung vom Subjekt her Einstellungen, vom Objekt her Weltbilder. Die Weltbilder zu beschreiben, heißt die Arten, Richtungen und Orte des Gegenständlichen überhaupt festlegen. Es wird eine Übersicht über etwas erstrebt, das an sich das Gegenteil des Psychischen ist. Weltbilder sind keine Existenzsphären, wie Einstellungen und Geistestypen. Sie sind an sich nichts Psychisches, sondern Bedingungen und Folgen der seelischen Existenz. Erst wenn sie von den Kräften der Geistestypen aufgenommen sind, werden sie zu Elementen des Lebens. Ich kann alle Weltbilder als Bilder vor mir haben, sie denken und doch zugleich ohne sie existieren. Sie sind bloße Inhalte und nur der Potenz nach von psychologischer Bedeutung. (141)</p>
--	--

Bohužel vůbec nejde o výjimku, nýbrž naopak o standardní postup práce. Proč jsou některé pasáže citovány a jiné – ve stejné míře doslovně převzaté od Jasperse – nikoliv? Příkladem:

<p>„Filosofická práce našeho myšlení prahne po uskutečnění ideje absolutního obrazu světa tím, že se táže po pravdivosti a platnosti všech předmětných obsahů.“⁸⁶ Cesta psychologického pojednání je opačná. Zatímco filosofický postoj soustředí svůj pohled neomylně na platnost, vidí psychologický postoj spleť tkanivo, jakoby se rozšiřující síť mezi tímto objektivním prostorem a mezi živoucí duší. (43)</p>	<p>Die philosophische Arbeit in unserem Denken strebt danach, die Idee des absoluten Weltbildes zu verwirklichen, indem sie nach dem Recht, nach der Geltung aller gegenständlichen Inhalte fragt. Die psychologische Betrachtung schlägt den umgekehrten Weg ein. Während die philosophische Einstellung unbeirrt ihren Blick in die eine Richtung der Geltung wendet, sieht die psychologische das verschlungene Gewebe; das gleichsam zwischen diesem Objektiven und der lebendigen Seele ausgebreitet ist. (143)</p>
--	--

Práci takto nemohu hodnotit kladně, nýbrž ji musím **nedoporučit k obhajobě**; téma samo – resp. problém Jaspersova pojetí existence (nakolik měl být tématem práce), je jistě významné a nesmírně rád bych viděl práci takového typu na FHS UK. Nikoliv však v té podobě, jakou představuje hodnocená práce.

Celkové hodnocení je proto z mojí strany bohužel: **nedostatečná**.

V Praze 19. září 2017

Jakub Marek, Ph.D.